

Katowice, dn. 22.10.2024

Stanowisko strony społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Szanowny Panie Dyrektorze RDLP w Katowicach,

Szanowni Państwo zaangażowani w proces wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej realizowany w Katowicach,

Pismo z dn. 14 października 2024, Zn. 3435066.13511740.10886284 skierowane do dyrektora RDLP w Katowicach p. Roberta Pabiana, a przekazane nam 21 października b.r., jest dla nas dowodem bardzo świadomego i rzetelnego podejścia MKiŚ do procesu wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej. Uwzględnia ono specyfikę urbanistyczną oraz funkcjonalno-organizacyjną regionu wraz z jego historią związaną z Leśnym Pasem Ochronnym GOP i 14 nadleśnictwami, które dziś go współtworzą, tj. N. Brynek, N. Chrzanów, N. Herby, N. Katowice, N. Kobiór, N. Koszęcin, N. Lubliniec, N. Olkusz, N. Rudy Raciborskie, N. Rudziniec, N. Rybnik, N. Siewierz, N. Świerklaniec, N. Zawadzkie.

Rozumiemy, że tak szeroki zakres obszarowy jest trudny do realizacji, dlatego pilotaż przewidziano dla czterech pierwszych nadleśnictw (N. Chrzanów, N. Katowice, N. Kobiór, N. Siewierz), który jednakże ma uwzględniać perspektywę mieszkańców 19 miast regionu: Gliwic, Zabrze, Katowic, Bytomia, Świętochłowic, Siemianowic Śląskich, Sosnowca, Dąbrowy Górniczej, Jaworzna, Czeladzi, Mysłowic, Będzina, Tychów, Rudy Śląskiej, Piekar Śląskich, Chorzowa, Mikołowa, Tarnowskich Gór oraz Knuruwa. To miasta, w których - wg danych GUS z 2023 r. - mieszka 1 954 520 osób, przy gęstości zaludnienia sięgającej miejscami 3416 osób/km².

Obowiązkiem zespołu, który współtworzymy w Katowicach, jest wyznaczenie obszarów o wiodącej funkcji społecznej oraz określenie zasad prowadzenia w nich zmodyfikowanej gospodarki leśnej w oparciu o wytyczne i rekomendacje ONoL-u. Strona społeczna podeszła do oczekiwań MKiŚ oraz GDLP i RDLP w Katowicach w sposób metodyczny i kompletny w uzgodnionych granicach czterech nadleśnictw, co znajduje odzwierciedlenie w dostępnych dokumentach (vide: <https://lasyspoeczne.lasy.gov.pl/materialy2>).

W gestii strony społecznej, podobnie jak samorządowej oraz leśnej, leży osiągnięcie celu procesu, w którym uczestniczymy. Cel sformułowany został w piśmie Ministra Mikołaja Dorożęły, skierowanym do Dyrektora RDLP w Katowicach: "wypracowanie kompromisowej propozycji lasów o wiodącej funkcji społecznej, która zostanie zaakceptowana przez większość przedstawicieli każdej ze stron uczestniczących w procesie, w tym przedstawicieli strony społecznej, strony samorządowej, zakładów usług leśnych i przemysłu drzewnego oraz Lasów Państwowych".

Ze względu na fakt, że "na terenie nadleśnictw należy brać pod uwagę wszystkie lasy wpisujące się w kryteria wyznaczania lasów społecznych wypracowane przez ONoL, które pełnią szczególne funkcje społeczne", widzimy potrzebę zwrócenia uwagi na propozycję Lasów Państwowych, sformułowaną werbalnie przez dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych Pana Roberta Pabiana na posiedzeniu ww. zespołu w dniu 16 października 2024 r., w poniższej wypowiedzi:

„Mając na uwadze wolę osiągnięcia porozumienia, wykazując pełne zrozumienie oczekiwań części organizacji społecznych, a także innych członków zespołu i samorządów, Lasy Państwowe zgłaszają propozycję: W ramach prowadzonego pilotażu proponujemy uznać całość – wszystkie lasy Nadleśnictwa Katowice za lasy o wiodącej funkcji społecznej, które spełniają w dużej mierze wskaźniki S2 i S6, przy czym lasy wskazane w poprzedniej propozycji Lasów Państwowych objąć modyfikacjami, ograniczeniami oraz wyłączeniami

w niewielkim zakresie, natomiast pozostałe lasy objąć modyfikacjami. W odniesieniu do lasów pozostałych nadleśnictw – Kobiór, Chrzanów, Siewierz – wyznaczyć lasy o wiodącej funkcji społecznej na obszarach zaproponowanych przez Lasy Państwowe do tej pory z uwzględnieniem zwiększenia prezentowanego na dzisiejszym spotkaniu. Proces wyznaczania lasów społecznych w tych nadleśnictwach pozostawić jako rozpoczęty – do kontynuacji w kolejnych procesach. [...]

W odniesieniu do zaproponowanego przez Przewodniczącego obszaru, tj. powierzchni lasów położonych na terenie Nadleśnictwa Katowice, strona społeczna zgadza się co do przedstawionego, powyżej zacytowanego stanowiska, że lasy będące w zarządzie Nadleśnictwa Katowice w całości reprezentują lasy o wiodącej funkcji społecznej.

W kwestii proponowanych sposobów prowadzenia zmodyfikowanej gospodarki leśnej na obszarze Nadleśnictwa Katowice wnosimy o przekazanie szczegółowego zakresu przewidzianych wyłączeń i ograniczeń w użytkowaniu lasu oraz modyfikacji gospodarki leśnej. Bez tych informacji nie jesteśmy w stanie potwierdzić zbieżności, zwłaszcza że obszary ujęte na przedstawionych w arcgisie mapach obejmują obecnie jedynie ok. 50% powierzchni Nadleśnictwa Katowice i przedstawiają wyłącznie modyfikacje. Natomiast zadeklarowane w cytowanej wypowiedzi ograniczenia i wyłączenia mają charakter ogólnikowy ("w niewielkim zakresie") i nie odnoszą się do konkretnych oddziałów.

Minister Mikołaj Dorożała podkreśla w przedmiotowym piśmie, że w pierwszym etapie mamy brać pod uwagę funkcje społeczne lasów realizowane dla mieszkańców 19 miast zgodne z kryteriami S1-S7 i wytycznymi ONoL. Jednocześnie zwracamy uwagę, że w trakcie prac Zespołu wyłoniła się potrzeba uwzględnienia także dalszych miast i gmin, takich jak: Łaziska Górne, Wiry, Kobiór, Rybnik, Orzesze, Czerwionka-Leszczyny, Żory, które funkcjonalnie i przestrzennie są powiązane z wyżej wymienionymi miastami Konurbacji Górnośląskiej. Wnioskujemy o informacje według jakich kryteriów i wytycznych ONoL-u Lasy Państwowe określiły obszar lasów o wiodącej funkcji społecznej na **5,5%** powierzchni leśnej Nadleśnictwa Chrzanów, **3,78%** powierzchni leśnej Nadleśnictwa Kobiór oraz **3,19%** powierzchni leśnej Nadleśnictwa Siewierz.

Jesteśmy przekonani, że pełny obraz obszaru lasów spełniających wytyczne i kryteria ONoL pozwoli nam uzyskać kompromis i uwzględni oczekiwania zarówno strony społecznej jak i samorządowej (vide: stanowiska Prezydenta Miasta Tychy, Prezydenta Miasta Chorzów, Prezydenta Miasta Katowice, Prezydenta Miasta Sosnowiec, Burmistrza Mikołowa, Przewodniczącego Rady Miejskiej Jaworzna, Rady Miejskiej Mysłowic, Radnego Miasta Mysłowic). Będzie też ważnym krokiem w kierunku osiągnięcia porozumienia dotyczącego modyfikacji, ograniczeń oraz wyłączeń w gospodarce leśnej, jaka w lasach społecznych ma być podporządkowana wiodącej funkcji społecznej - umożliwi porównanie i dyskusję w oparciu o konkretne dane, a nie uznaniowość jednej czy drugiej strony.

Na koniec warto przywołać perspektywę podniesioną na spotkaniu zespołu w dn. 16.10.2024 r. przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Zgodnie z dokumentami strategicznymi Marszałka Województwa Śląskiego podnoszenie jakości życia mieszkańców jest niekwestionowanym priorytetem polityki regionalnej. Należy to odnieść wprost do kwestii lasów społecznych, które zapewniają mieszkańcom regionu ciągły dostęp do kluczowych dla jakości życia usług ekosystemowych, jak: ochrona wód, lepsza jakość powietrza, mikroklimat, przeciwdziałanie skutkom susz, upałów i powodzi. Tym samym, niejednokrotnie mocno eksponowane, zaspokajanie potrzeb związanych z rekreacją czy turystyką, chociaż też nie bez znaczenia, nie stanowi determinanty egzystencjalnej dla społeczności, która od pokoleń ponosi konsekwencje społeczne i zdrowotne dominującego w naszym regionie niszczących ekosystem przemysłu górniczego, hutniczego i elektroenergetycznego. Ta szeroka perspektywa jest zbieżna zarówno z oczekiwaniami MKiŚ jak i strony społecznej oraz samorządowej.

Liczymy, że i strona leśna reprezentowana przez RDLP, GDLP, NGO powiązane finansowo i ideowo z LP, Zakłady Usług Leśnych oraz przemysł drzewny włączą się w proces wypracowywania tak bardzo oczekiwanego przez mieszkańców Konurbacji Górnośląskiej kompromisu. Właśnie ze względu na specyfikę regionu, której nie można porównać z żadną inną aglomeracją w Polsce (Konurbacja Górnośląska jest sercem

jednego z najmniejszych województw w Polsce o powierzchni 12334 km², najwyższej w kraju gęstości zaludnienia i najwyższym wskaźniku urbanizacji, z 75,9% ludności mieszkającej w miastach, z niespotykaną w innych rejonach kraju skalą degradacji środowiska naturalnego oraz jednym z najwyższych w Polsce wskaźnikami śmiertelności - dzierżącym niechlubne trzecie miejsce pod względem liczby zgonów na 1000 ludności). Deklarujemy nieustanną otwartość do rozmów i finalizowania procesu w oparciu o wytyczne i kryteria ONoL.

Wyrażamy nadzieję, że zapoczątkowany proces wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej w 100-lecie Lasów Państwowych zaowocuje zrewidowaniem i zmianą wizerunku tej instytucji, tak bardzo naruszonego przez poprzednią władzę, a także przyjęciem rozwiązań prawnych, zabezpieczających strategiczne zasoby wód pitnych oraz wysoką jakość życia Polaków i chroniących przed powodzią oraz zmianami klimatycznymi.

Z wyrazami szacunku,

Kama Klimsa

Wiceprzewodnicząca lokalnego zespołu do spraw lasów społecznych wokół miasta Katowice

W imieniu strony społecznej, zgodnie z reprezentacją:

Grażyna Szczurkowska, Stowarzyszenie „Mieszkańcy dla Katowic”

Kama Klimsa, Stowarzyszenie Leśne Sprawy

Maciej Esnekier, O'Rety - Fundacja Promująca Aktywność

Magdalena Gościniak, Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot

Michał Adamczyk, Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Lasów i Zwierząt „Duchy Lasu”

Mikołaj Siemaszko, Stowarzyszenie PLUMA VERDE - Zielone Pióro

Sylwia Kulińska, Inicjatywa na rzecz Lasów Mysłowickich

Tomasz Gołda, Stowarzyszenie „Tak dla naszej przyszłości” w Mikołowie; Centrum Aktywności Społecznej w Mikołowie

Tomasz Orłowski, Inicjatywa na rzecz lasów Mikołowa

Wioletta Tomala-Kania, Stowarzyszenie Zielone Jaworzno

Gabriel Tomczak, Rada Dzielnicy Murcki,

Leszek Trząski, Śląski Ogród Botaniczny

Jerzy Parusel, Państwowa Rada Ochrony Przyrody